

EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROSISTEMA

BENDRAS PRIEŽIŪROS MECHANIZMAS KETVIRČIO ATASKAITA

**Reglamento dėl bendro
priežiūros mechanizmo
praktinio įgyvendinimo
pažangos ataskaita**

Visuose 2014 m.
ECB leidiniuose
naudojamas
20 eurų banknoto
motyvas.

2014 / 2

© Europos Centrinis Bankas, 2014 m.

Adresas	Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurtas prie Maino, Vokietija
Pašto adresas	Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurtas prie Maino, Vokietija
Telefonas	+49 69 1344 0
Internetas	http://www.ecb.europa.eu

Visos teisės saugomos. Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

ISBN	978-92-899-1196-2 (online)
ISSN	2315-3717 (online)
ES katalogo numeris	QB-BM-14-002-LT-N (online)

SVARBIAUSI PRANEŠIMAI

Tai antroji Reglamento dėl Bendro priežiūros mechanizmo (toliau – BPM reglamentas) praktinio įgyvendinimo pažangos ketvirčio ataskaita Europos Parlamentui, Europos Sąjungos Tarybai ir Europos Komisijai, kurią privaloma rengti pagal BPM reglamentą. Joje apžvelgiamas trijų mėnesių laikotarpis – nuo **2014 m. vasario 4 d. iki gegužės 3 d.**¹

Svarbiausia šioje ketvirčio ataskaitoje pateikiama informacija:

- **Beveik baigtos kurti BPM valdymo struktūros, parengtos jų organizacinės taisyklės ir tvarkos aprašai.** Per šioje ataskaitoje apžvelgiamą laikotarpį įvyko penki Priežiūros valdybos posėdžiai; per juos ji pasitvirtino Darbo reglamentą, kuriame numatomas ir Iniciatyvinio komiteto steigimas. Buvo priimtas ECB sprendimas dėl Administracinės priežiūros valdybos įkūrimo, o šiuo metu vyksta jos narių atrankos procedūra. Baigiamas rengti ECB reglamentas dėl Tarpininkavimo komisijos sudarymo; jį numatoma oficialiai priimti gegužės mėn. Valdančioji taryba priėmė ECB sprendimą dėl ECB atstovų Priežiūros valdyboje ir jau paskyrė tris iš šių atstovų. Be to, Valdančioji taryba priėmė ECB sprendimą dėl glaudaus bendradarbiavimo su dalyvaujančių valstybių narių, kurių valiuta nėra euro, nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis (NKI)².
- **2014 m. balandžio 25 d. buvo paskelbtas Priežiūros valdybos siūlymu Valdančiosios tarybos priimtas BPM pagrindų reglamentas ir pranešimas, apibendrinantis konsultacijų rezultatus ir pateiktus pakeitimus.** Taigi, jį spėta priimti iki BPM reglamente nustatyto termino – 2014 m. gegužės 4 d. BPM pagrindų reglamente išdėstyta BPM reglamento 6 straipsnio (dėl ECB ir NKI bendradarbiavimo Bendrame priežiūros mechanizme) praktinio įgyvendinimo tvarka. Kaip nustatyta BPM reglamente, BPM pagrindų reglamento projekto tekstas buvo pateiktas viešoms konsultacijoms, kurios vyko nuo 2014 m. vasario 7 d. iki kovo 7 d. Per viešas konsultacijas sulaukta labai teigiamų atsiliepimų, rodančių platų pritarimą konsultacijų dokumente pasiūlytam projektui.
- **Šioje ataskaitoje apžvelgiamą laikotarpį buvo toliau rengiamas BPM Priežiūros vadovas.** Atsižvelgiant į NKI pastabas buvo tobulinamas BPM priežiūros modelis, aprašytas Priežiūros vadovo projekte, kuriame nustatyti svarbių ir mažiau svarbių įstaigų priežiūros procesai, procedūros ir metodika. Šis vadovas – tai BPM darbuotojams skirta pagalbinė medžiaga, kuri ir toliau bus reguliariai atnaujinama – ir iki, ir po 2014 m. lapkričio 4 d. ECB paskelbs ir priežiūros praktikos vadovą, kuriame bus išsamiau išdėstyti BPM ypatumai, uždaviniai ir procesai.
- **Pradėtas jungtinių priežiūros grupių (JPG) – pagrindinės darbinio lygmens struktūros, įgyvendinsiančios BPM priežiūros funkciją – kūrimas.** JPG vykdydys

¹ Pirmoji ketvirčio ataskaita paskelbta 2014 m. vasario 4 d., praėjus trims mėnesiams nuo BPM reglamento įsigaliojimo 2013 m. lapkričio 4 d.

² NKI priskiriami ir priežiūros funkciją atliekantys nacionaliniai centriniai bankai.

tiesioginę maždaug 130 bankų grupių, pagal BPM reglamentą laikomų svarbiomis, priežiūrą. Visu pajėgumu veikiančių JPG sukūrimas – vienas svarbiausių darbų, kuri būtina atlikti, kad BPM galėtų pradėti vykdyti priežiūros uždavinius nustatytu laiku, t. y. nuo 2014 m. lapkričio 4 d. Tam reikia surinkti pakankamą personalą, parengti darbui reikalingą infrastruktūrą, apmokyti darbuotojus, pasirūpinti organizaciniais aspektais. BPM gana sparčiai vykdo darbuotojų atranką ir vykdo parengiamuosius darbus, tad tikimasi, kad iki birželio pabaigos bus paskirti visi JPG koordinatoriai, o iki vasaros pabaigos beveik visi jie pradės dirbti ECB. Darbas šiuo svarbiu klausimu bus atidžiai stebimas visus metus.

- **Iš pradžių dėl vyresniųjų vadovų paskyrimo šiek tiek strigęs samdos procesas šiuo metu vyksta gana sparčiai.** Darbuotojų atranka vykdoma pagal principą „iš viršaus žemyn“, todėl, atsižvelgiant į tai, nuo kada vyresnieji vadovai pradės dirbti, ir siekiant užtikrinti, kad laiku – iki BPM veikimo pradžios – pradėtų dirbti bent jau būtinas skaičius darbuotojų, buvo šiek tiek pakoreguoti vidaus planai. Didelis paraiškų skaičius (į iki šios dienos paskelbtas laisvas vietas gauta per 8 000 paraiškų) rodo didžiulį susidomėjimą darbu BPM. Laiku įdarbinti reikalingą skaičių darbuotojų – dar vienas svarbiausių darbų kuriant BPM.
- **Padaryta didelė pažanga atliekant išsamų vertinimą.** Jau atrinkti portfeliai, kuriems bus atliekama turto kokybės peržiūra, ir pradėtas vykdymo etapas. 2014 m. balandžio 29 d. buvo pateikta išsamios informacijos apie Europos bankininkystės institucijos (EBI) pasirinktą ir kartu su Europos sisteminės rizikos valdyba (ESRV) ir ECB parengtą testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijų.
- **Priežiūros valdyba patvirtino Priežiūrinės atskaitomybės vadovą, kuriame nustatyta, kokie duomenys reikalingi priežiūrai vykdyti.** Vadove, kuris yra kintantientas, išdėstyta priežiūrinės atskaitomybės tvarka ir aprašyti BPM reikalingi duomenys bei ataskaitos.
- Atlikta nemažai **parengiamųjų darbų** daugelyje sričių, pavyzdžiui, IT infrastruktūros, žmogiškųjų išteklių, patalpų, vidaus ir išorės ryšių, priežiūros mokesčių tvarkos, logistikos organizavimo, teisinių ir statistikos paslaugų.

1 IŽANGA

Pagal BPM reglamento³ nuostatas reikalaujama, kad nuo 2013 m. lapkričio 3 d. Europos Centrinis Bankas (ECB) kas ketvirtį siųstų Europos Parlamentui, Europos Sąjungos Tarybai ir Europos Komisijai BPM reglamento praktinio įgyvendinimo pažangos ataskaitas.

Pagal susitarimus su Europos Parlamentu⁴ ir Europos Sąjungos Taryba⁵ dėl atskaitomybės ketvirčio ataskaitose turi būti aptarti ir šie dalykai:

- vidaus parengiamieji darbai, darbo organizavimas ir planavimas;
- konkretūs sprendimai, kaip įvykdyti reikalavimą atskirti pinigų politikos ir priežiūros funkcijas;
- bendradarbiavimas su kitomis nacionalinėmis ar ES kompetentingomis institucijomis;
- kliūtys, su kuriomis susiduria ECB, rengdamasis vykdyti priežiūros uždavinius;
- susirūpinimą keliantys įvykiai ar elgesio kodekso pakeitimai.

2014 m. vasario 4 d. paskelbtoje pirmojoje BPM ketvirčio ataskaitoje apžvelgiamas ne tik laikotarpis nuo 2013 m. lapkričio 3 d. iki 2014 m. vasario 3 d., bet ir parengiamieji darbai, nuveikti nuo 2012 m. birželio 29 d. vykusio euro zonos aukščiausiojo lygio susitikimo.

Šioje antrojoje ataskaitoje apžvelgiamas laikotarpis nuo 2014 m. vasario 4 d. iki gegužės 3 d. Ją parengė ECB darbuotojai ir patvirtino Priežiūros valdyba, pasikonsultavusi su ECB valdančiąja taryba.

Trečioji ketvirčio ataskaita bus paskelbta 2014 m. rugpjūčio pradžioje.

2 BPM VALDYMO STRUKTŪRŲ SUKŪRIMAS

2.1 PRIEŽIŪROS VALDYBA

I Priežiūros valdybos narius buvo paskirta dar keletas asmenų.

³ 2013 m. spalio 15 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1024/2013, kuriuo Europos Centriniam Bankui pavedami specialūs uždaviniai, susiję su rizikos ribojimu pagrįstos kredito įstaigų priežiūros politika (OL L 287, 2013 10 29, p. 63).

⁴ Europos Parlamento ir Europos Centrinio Banko tarpinstitucinis susitarimas dėl demokratinės atskaitomybės vykdymo ir Europos Centriniam Bankui pavestų uždavinių vykdymo priežiūros praktinių sąlygų įgyvendinant bendrą priežiūros mechanizmą (OL L 320, 2013 11 30, p. 1).

⁵ 2013 m. gruodžio 12 d. įsigaliojęs Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Centrinio Banko susitarimo memorandumas dėl bendradarbiavimo dėl procedūrų, susijusių su bendru priežiūros mechanizmu.

Europos Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto 2014 m. vasario 3 d. klausyme dalyvavo **Sabine Lautenschläger**, kurią po to ES Taryba paskyrė Priežiūros valdybos pirmininko pavaduotoja; šias pareigas ji pradėjo eiti nuo 2014 m. vasario 12 d.

2014 m. kovo 6 d. Valdančioji taryba į Priežiūros valdybą paskyrė tris ECB atstovus:

- buvusį ECB Makroprudencinės politikos ir finansinio stabilumo generalinio direktorato vadovą **Ignazio Angeloni** – nuo 2014 m. kovo 6 d.;
- ECB vykdomosios valdybos narę 1998–2003 m. **Sirkka Härmäläinen**; ji pareigas Priežiūros valdyboje pradės eiti 2014 m. gegužės mėn.;
- **Julie Dickson**, kuri šiuo metu yra svarbiausios Kanados finansų sektoriaus reguliavimo ir priežiūros institucijos – Finansų įstaigų priežiūros tarnybos – finansų įstaigų priežiūros pareigūnė; ji pareigas Priežiūros valdyboje pradės eiti 2014 m. rugpjūčio mėn.

2014 m. kovo 31 d. Priežiūros valdyba, pasikonsultavusi su Valdančiąja taryba, pasitvirtino Darbo reglamentą. Jis įsigaliojo 2014 m. balandžio 1 d. ir yra paskelbtas ECB interneto svetainėje. Šis reglamentas papildė ECB darbo reglamentą, kuris 2014 m. sausio mėn. buvo iš dalies pakeistas siekiant išsamiai aprašyti Valdančiosios tarybos ir Priežiūros valdybos santykius.

2.2 INICIATYVINIS KOMITETAS

Priežiūros valdybos darbo reglamente numatytas ir Iniciatyvinio komiteto steigimas.

Jį sudaro aštuoni Priežiūros valdybos nariai:

- Pirmininkas,
- pirmininko pavaduotojas,
- vienas iš ECB atstovų,
- penki nariai iš nacionalinių kompetentingų institucijų (NKI).

Šie penki NKI nariai skiriami vienerių metų kadencijai. Siekiant užtikrinti deramą visų NKI atstovavimą ir rotaciją, NKI suskirstytos į keturias grupes pagal atitinkamos dalyvaujančios valstybės narės bendrą konsoliduotą bankų turtą. Iniciatyviniame komitete visada turi būti bent po vieną narį iš kiekvienos grupės.

Iniciatyviniame komitetei pavesta teikti pagalbą Priežiūros valdybai ir rengti jos posėdžius. Pirmasis jo posėdis surengtas 2014 m. kovo 27 d.

2.3 ADMINISTRACINĖ PERŽIŪROS VALDYBA

BPM reglamente nustatyta, kad ECB turi įkurti Administracinę peržiūros valdybą, kuri vidine administravimo tvarka peržiūri sprendimus, kuriuos priima ECB, vykdydamas BPM reglamente jam suteiktus įgaliojimus. Šį vidaus organą turėtų sudaryti penki nepriekaištingos reputacijos asmenys iš valstybių narių, turintys įrodytą atitinkamų žinių ir profesinės patirties, įskaitant patirtį priežiūros vykdymo srityje, kuri yra pakankamai aukšto lygio bankininkystės arba kitose finansinių paslaugų srityse.

Administracinės peržiūros valdyba įgaliota bet kokio fizinio ar juridinio asmens prašymu peržiūrėti tam asmeniui skirtą arba tiesiogiai ir asmeniškai su juo susijusį priežiūros sprendimą. Tokia peržiūra turėtų apsiriboti ginčijamo sprendimo atitikties BPM reglamentui procesiniu ir materialiniu aspektais įvertinimu.

ECB sprendimo dėl Administracinės peržiūros valdybos įkūrimo ir jos veiklos taisyklių projektas buvo pateiktas Priežiūros valdybai derinti, o 2014 m. balandžio 16 d. aptartas ir priimtas Valdančiojoje taryboje. 2014 m. gegužės 1 d. ECB pradėjo kandidatų į Administracinės peržiūros valdybos narius atranką, apie kurią paskelbė *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2.4 TARPININKAVIMO KOMISIJA

Siekiant atskirti pinigų politikos ir priežiūros funkcijas, BPM reglamente numatytas dar vienas vidaus organas – Tarpininkavimo komisija. Jos paskirtis – bet kurios NKI prašymu derinti skirtingas nuomones dėl Valdančiosios tarybos nepritarimo Priežiūros valdybos parengtiems sprendimų projektams. Todėl Tarpininkavimo komisiją turi sudaryti po vieną narį iš kiekvienos dalyvaujančios valstybės narės, išrinktą iš Valdančiosios tarybos ir Priežiūros valdybos narių.

ECB reglamento dėl Tarpininkavimo komisijos įkūrimo ir jos Darbo reglamento projektas buvo pateiktas Priežiūros valdybai derinti. 2014 m. kovo 21 d. jį aptarė ir iš principo priėmė Valdančioji taryba, o oficialiai jį priimti numatoma gegužės mėn., kai bus parengti tekstai visomis nustatytomis kalbomis.

3 PRIEŽIŪROS FUNKCIJOS ĮTVIRTINIMAS ECB

3.1 ORGANIZAVIMAS

ECB priskirtai priežiūros funkcijai vykdyti buvo suformuoti keturi nauji generaliniai direktoratai (GD) ir specialus Priežiūros valdybos sekretoriatas. Taip organizacinė struktūra dar patobulinta.

Mikroprudencinės priežiūros I ir II generaliniuose direktoratuose, kurie vykdys maždaug 130 svarbių bankų grupių tiesioginę kasdienę priežiūrą, bus įkurti, atitinkamai, septyni ir aštuoni skyriai. Kuriuos bankus šie du direktoratai prižiūrės skirstoma pagal riziką, t. y. įvertinus bankų rizikos pozicijas, sudėtingumą ir veiklos modelius. 30 didžiausios sisteminės svarbos bankų priskirti Mikroprudencinės priežiūros I GD, likusieji – Mikroprudencinės priežiūros II GD.

Mikroprudencinės priežiūros III generalinis direktoratas, kuris vykdys mažiau svarbių bankų netiesioginę priežiūrą, sudarytas iš trijų skyrių:

- Analizės ir metodinės pagalbos,
- Įstaigų ir sektorių priežiūros,
- Priežiūros ir santykių su NKI.

Mikroprudencinės priežiūros IV generalinis direktoratas, atsakingas už horizontaliąsias ir specializuotas paslaugas, sudarytas iš dešimties skyrių:

- Leidimų,
- Vykdyto užtikrinimo ir sankcijų,
- Vidaus modelių,
- Metodikos ir standartų rengimo,
- Priežiūrinio tikrinimo programų planavimo ir koordinavimo,
- Centralizuotų patikrinimų vietoje,
- Priežiūros kokybės užtikrinimo,
- Krizių valdymo,
- Priežiūros politikos,

- BPM rizikos analizės.

Septyniuose skyriuose iš dešimties suformuotos mažesnės organizacinės struktūros – po du poskyrius. Buvo įkurta nauja savarankiška struktūra – Centrinė operacijų tarnyba, kuri padės apibrėžti Mikroprudencinės priežiūros generaliniams direktoratoms reikalingas IT paslaugas, kurias teiks Informacinių sistemų GD ir Statistikos GD.

Specialusis **Priežiūros valdybos sekretoriatas** yra atskiras direktorato lygmens organizacinis padalinys, sudarytas iš dviejų skyrių:

- Sprendimų priėmimo proceso,
- Sprendimų priėmimo politikos.

3.2 PERSONALAS

BPM darbuotojų atranka organizuojama pagal principą „iš viršaus žemyn“, t. y. pradedant nuo vyresniųjų vadovų.

Atsižvelgiant į tai, nuo kada vyresnieji vadovai pradės dirbti, ir siekiant užtikrinti, kad laiku – iki BPM veikimo pradžios – pradėtų dirbti bent jau būtinas skaičius darbuotojų, buvo šiek tiek pakoreguoti vidaus planai.

Iki kovo pradžios pareigas pradėjo eiti dešimt vyresniųjų vadovų, kurie dalyvavo vidurinėsios grandies vadovų atrankos procese.

Tuomet pirmiausia buvo stengiamasi įdarbinti Mikroprudencinės priežiūros I ir II GD vidurinėsios grandies vadovus, kad būtų galima įkurti veikiančias JPG, ir atrinkti darbuotojus trims Mikroprudencinės priežiūros IV GD skyriams (t. y. Metodikos ir standartų rengimo, BPM rizikos analizės ir Priežiūrinio tikrinimo programų planavimo ir koordinavimo). Tikimasi, kad didžioji dalis šių 18 skyrių vadovų pradės eiti pareigas iki gegužės mėn. Be to, per ateinančius kelis mėnesius šiose prioritetinėse srityse palaipsniui pradės dirbti apie 100 poskyrių vadovų ir patarėjų. Mikroprudencinės priežiūros III GD vidurinėsios grandies vadovų atranką numatoma baigti gegužės mėn., o likusių Mikroprudencinės priežiūros IV GD vidurinėsios grandies vadovų – iki vasaros.

Lygiagrečiai buvo vykdoma priežiūros specialistų atranka į Mikroprudencinės priežiūros I ir II generalinius direktoratus, apie kurią buvo paskelbta vasario pradžioje. Iki birželio mėn. tikimasi atrinkti apie 280 priežiūros specialistų; likusių 260 ar pan. specialistų Mikroprudencinės priežiūros III ir IV generaliniams direktoratoms atranką planuojama baigti liepos–rugsėjo mėn.

Sklandžiai vyksta darbuotojų atranka ir į ECB „bendras tarnybas“ (pvz., IT, žmogiškųjų išteklių, teisinių paslaugų, biudžeto, statistikos, komunikacijos ir administracinių paslaugų); ir vidurinėsios grandies vadovų, ir specialistų atranka vykdoma beveik vienu metu.

Kol visas atrankos procesas nebus baigtas, neatidėliotiniams darbams atlikti į ECB bus deleguota iš viso apie 200 specialistų iš NKI. Kai kurie jų jau dirba arba dar bus deleguoti. Paskutinė deleguotųjų specialistų priėmimo banga (apie 120 darbuotojų) turėtų prasidėti gegužės ir birželio mėn.

Kaip matyti iš pirmųjų atrankos etapų, prielaidos, kuriomis grįstas šis darbuotojų atrankos tvarkaraštis, yra realistiškos. Tačiau svarbu išlaikyti pasiektą tempą, visų pirma paraiškų nagrinėjimo ir atrankos srityse. Didelis paraiškų skaičius (į iki šios dienos paskelbtas laisvas vietas gauta per 8 000 paraiškų) rodo didžiulį susidomėjimą darbu BPM. Panašaus susidomėjimo laukiama ir per kitus atrankos etapus. Kad nenukentėtų atrankos proceso kokybė ir tempas, ECB taiko įvairias kandidatų išankstinio vertinimo priemones (pvz. testavimas internetu, nuotoliniai testai raštu, techninis pirminės atrankos pokalbis), kurios gali būti taikomos lanksčiai, priklausomai nuo to, kiek paraiškų gauta.

Trukdžių gali sukelti ilgesni nei numatyti išėjimo apie išėjimą iš darbo laikotarpiai, dėl kurių gali būti nespėta sudaryti grupių taip greitai, kaip planuojama (tuo labiau, kad nemažai institucijų, iš kurių šie darbuotojai pereis, šiuo metu labai intensyviai vykdo išsamų vertinimą). Tačiau yra aiškiai sutariama, kad bet koku atveju svarbiausia – kokybė.

3.3 JUNGTINIŲ PRIEŽIŪROS GRUPIŲ KŪRIMAS

Už svarbių bankų priežiūrą darbinio lygmeniu bus atsakingos jungtinės priežiūros grupės (JPG). Kiekvienai JPG vadovaus ECB dirbantis JPG koordinatorius; jos bus sudarytos iš ECB priežiūros specialistų ir iš dalyvaujančių valstybių narių NKI priežiūros specialistų.

ECB sėkmingai vykdo JPG darbuotojų atranką ir kitus parengiamuosius darbus. Kaip minėta, Mikroprudencinės priežiūros I ir II generalinių direktoratų vidurinėsios grandies vadovų atranka vyksta pagal planą. Tikimasi, kad visi JPG koordinatoriai bus paskirti iki birželio pabaigos ir kad beveik visi jie pradės dirbti ECB iki vasaros pabaigos. Jau vyksta ir kitų JPG narių atranka; tikimasi, kad iš 280 darbuotojų, kurie bus atrinkti iki birželio mėn., 200 darbuotojų (manoma, kad būtent tiek yra būtina, kad JPG galėtų pradėti veikti visu pajėgumu) pradės dirbti iki rugsėjo mėn. Likusieji darbuotojai sudarys papildomą „rezervą“ ir pradės dirbti ECB spalio mėn.

Toliau buvo vykdomi JPG veiklai pradėti būtini parengiamieji darbai. Buvo rengiamas Priežiūros vadovas, kuriame aprašytas JPG vaidmuo ir pareigos įvairiais priežiūros proceso etapais, apibrėžta jų organizacinė struktūra, nustatytas reikalingas darbuotojų skaičius.

Šiek tiek vėliau Mikroprudencinės priežiūros I ir II generaliniuose direktoratuose buvo sudaryta keletas darbo grupių, kurioms pavesta apibrėžti pareigas, procesus ir infrastruktūrą, reikalingą, kad nuo 2014 m. lapkričio mėn. JPG galėtų pradėti veikti visu pajėgumu. Šios darbo grupės daugiausia dirba toliau išvardytais prioritetiniais klausimais:

- rengia strategijas ir procesus, sprendžia organizacinius klausimus;
- užmezga ryšius su pagrindinėmis suinteresuotosiomis šalimis, visų pirma NKI;
- nagrinėja svarbių įstaigų rizikos pobūdį ir nustato jų priežiūros strategijas;
- rengiasi sklandžiam priežiūros funkcijų perdavimui;
- rengia įprastinių priežiūros uždavinių ir priežiūros veiklos aprašą.

Šiame procese Mikroprudencinės priežiūros I ir II generaliniai direktoratai vykdo parengiamuosius darbus, kad JPG galėtų tvarkyti išsamaus vertinimo rezultatus ir visas su tuo susijusias atsakomąsias priežiūros priemones.

3.4 FUNKCINIŲ SRIČIŲ ATSKYRIMAS

Pagal BPM reglamentą ECB privalo priimti ir viešai paskelbti vidaus taisykles, kuriomis būtų užtikrinamas priežiūros funkcijos atskyrimas nuo pinigų politikos funkcijos (ir kitų ECB uždavinių), įskaitant profesinės paslapties saugojimo ir keitimosi informacija taisykles.

Jau atlikti kai kurie darbai šiam atskyrimui užtikrinti organizaciniu požiūriu ir sprendimų priėmimo srityje. Be to, nuo 2015 m. organizacinis atskyrimas bus dar labiau užtikrintas ir įtvirtintas įkurdinus šias dvi funkcijas vykdančius darbuotojus skirtinguose Frankfurto rajonuose:

- bankų priežiūros personalas įsikurs dabartiniame ECB *Eurotower* pastate Frankfurto centre;
- pinigų politikos ir kitų ECB veiklos sričių darbuotojai persikels į šiuo metu dar įrenginėjamas naujas ECB patalpas Frankfurto Ostend rajone.

Be to, šiuo metu rengiamos priežiūros specialistų keitimosi informacija su pinigų politikos ir kitų sričių specialistais taisyklės. Šios taisyklės bus visiškai ir griežtai suderintos su

galiojančiais įstatymais ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais konfidencialios informacijos apsaugą (ypač su Kapitalo poreikio direktyva (KPD IV)⁶ ir 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2533/98 dėl Europos centrinio banko renkamos statistinės informacijos⁷), ir su ECBS statute nustatytais bendro pobūdžio įpareigojimais saugoti profesines paslaptis. ECB įsitikinęs, kad gali užtikrinti visišką ir veiksmingą šių dviejų funkcijų atskyrimą ir kartu gauti – kai tik įmanoma ir pageidautina – visą tikėtiną jų vykdymo vienoje institucijoje naudą.

3.5 ECB DARBUOTOJŲ IR VADOVŲ ELGESIO KODEKSAS

Pagal BPM reglamentą, ECB valdančioji taryba turi parengti ir paskelbti *Bankų priežiūroje dalyvaujančių ECB darbuotojų ir vadovų elgesio kodeksą*. Šiuo metu ECB, vykdydamas bendrą visiems ECB darbuotojams taikomo Etikos kodekso peržiūrą, rengia šias etikos taisykles. Naujose taisyklėse bus atsižvelgta į BPM reglamente ir Tarpinstituciniame susitarime nustatytus reikalavimus. Netrukus Priežiūros valdybai ir ECB sprendimus priimančioms organams bus pateiktas pasiūlymas, prieš tai suderintas su ECB darbuotojų atstovais. Kaip nustatyta Tarpinstituciniame susitarime, prieš priimdamas Elgesio kodeksą, ECB informuos Europos Parlamentą apie svarbiausias jo nuostatas. Naujosios taisyklės turėtų įsigalioti iki 2014 m. lapkričio mėn., kai ECB pradės vykdyti visas jam pavestas priežiūros funkcijas.

4 TEISINIS PAGRINDAS

4.1 VIEŠOS KONSULTACIJOS DĖL ECB BPM PAGRINDŲ REGLAMENTO PROJEKTO

BPM reglamente nustatyta, kad ECB, konsultuodamasis su NKI ir remdamasis Priežiūros valdybos pasiūlymu, privalo patvirtinti ir viešai paskelbti dokumentą, kuriame nustatoma praktinė BPM reglamento 6 straipsnio įgyvendinimo tvarka (dėl ECB ir NKI bendradarbiavimo BPM tikslais). Šis dokumentas – tai ECB reglamentas (BPM pagrindų reglamentas).

Pagrindų reglamento projektas pateiktas Europos Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komitetui, kaip nustatyta Tarpinstituciniame susitarime, o nuo 2014 m. vasario 7 d. pradėtos viešos konsultacijos, kurios truko keturias savaites (iki kovo 7 d.). Be to, vasario 19 d. ECB patalpose surengtas viešas svarstymas, per kurį suinteresuotosios šalys galėjo pateikti klausimų dėl šio teisės akto projekto.

Viešos konsultacijos buvo labai sėkmingos. Jų metu ECB gavo pastabų iš 36 respondentų: Europos ir nacionalinių rinkos ir bankų asociacijų, finansų ir kredito įstaigų, (euro zonai

⁶ OL L 176, 2013 6 27, p. 338.

⁷ OL L 318, 1998 11 27, p. 8.

nepriklausančių šalių) centrinių bankų ir priežiūros institucijų, finansų ministerijų, teisininkų. Gautos pastabos paskelbtos ECB interneto svetainėje.

Dauguma pastabų buvo techninio pobūdžio – prašoma patikslinti arba iš dalies pakeisti konkrečias nuostatas, o tai rodo, kad Pagrindų reglamento projekte siūlomiems bendriems principams iš esmės pritariama. Daugiausia dalyvių kėlė šiuos klausimus:

- dėl ECB priežiūros sprendimų priėmimo procedūrinių taisyklių (pvz., teisės būti išklausytam, teisės susipažinti su bylomis, kalbų vartojimo tvarkos);
- dėl prižiūrimų subjektų svarbos vertinimo metodikos;
- dėl teisės vykdyti veiklą visoje ES, gavus leidimą vienoje valstybėje narėje;
- dėl glaudaus bendradarbiavimo tvarkos;
- dėl mažiau svarbių prižiūrimų subjektų statuso.

Keletas respondentų pateikė klausimų ir dėl JPG veikimo bei patikrinimų vietoje, taip pat bendro pobūdžio klausimų apie tai, kaip BPM veiks nuo 2014 m. lapkričio mėn. BPM pagrindų reglamentą⁸ ECB paskelbė 2014 m. balandžio 25 d. kartu su konsultacijų rezultatus apibendrinančiu pranešimu⁹, kuriame pateikiama išsamesnės informacijos apie gautas pastabas ir jų pagrindu priimtų Pagrindų reglamento projekto pakeitimų apžvalgą.

4.2 ECB SPRENDIMAS DĖL GLAUDAUS BENDRADARBIAVIMO

2014 m. sausio 31 d. Sprendime ECB/2014/5 dėl glaudaus bendradarbiavimo su dalyvaujančių valstybių narių, kurių valiuta nėra euro, nacionalinėmis kompetentingomis institucijomis nustatoma glaudaus bendradarbiavimo užmezgimo tvarka, visų pirma nuostatos dėl prašymų pradėti glaudų bendradarbiavimą pateikimo, prašymų vertinimo ECB ir glaudaus bendradarbiavimo sustabdymo ir nutraukimo. Šis sprendimas įsigaliojo 2014 m. vasario 27 d.

Sprendime ECB/2014/5 išdėstyti procedūriniai glaudaus bendradarbiavimo užmezgimo aspektai, o BPM pagrindų reglamente nustatyta, kaip vyksta glaudus bendradarbiavimas ir kaip vykdoma priežiūra užmezgus glaudų bendradarbiavimą. Taigi, abu šie teisės aktai papildo BPM reglamento 7 straipsnio dėl glaudaus bendradarbiavimo nuostatas.

Kol kas nei viena valstybė narė, kurios valiuta nėra euro, kitoms valstybėms narėms, Europos Komisijai, ECB ir Europos bankininkystės institucijai (EBI) BPM reglamente ir Sprendime

⁸ http://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/lt_reg_ecb_2014_17_f_sign.pdf

⁹ <http://www.ecb.europa.eu/ssm/consultations/shared/pdf/framework/draft-ssm-framework-regulation-feedback.en.pdf>

ECB/2014/5 nustatyta tvarka nepranešė, kad pateikia prašymą dėl glaudaus bendradarbiavimo su ECB.

4.3 ECB REKOMENDACIJA IŠ DALIES KEISTI TARYBOS REGLAMENTĄ (EB) NR. 2532/98 DĖL SANKCIJŲ

2014 m. balandžio 25 d. ECB paskelbė rekomendaciją¹⁰ iš dalies keisti 1998 m. lapkričio 23 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2532/98 dėl Europos centrinio banko teisių taikyti sankcijas¹¹, siekiant patikslinti nuostatas dėl:

- sankcijų, kurias ECB gali taikyti vykdydamas su priežiūra nesusijusius centrinio banko uždavinius;
- administracinių sankcijų, kurias ECB gali taikyti vykdydamas priežiūros uždavinius.

Pakeitimais siekiama užtikrinti, kad Reglamentas (EB) Nr. 2532/98 ir BPM reglamentas būtų veiksmingi ir nuoseklūs BPM tikslais. Vykdydamas BPM reglamentu jam pavestus uždavinius, ECB gali taikyti administracines pinigines sankcijas už tiesiogiai taikomų ES teisės aktų¹² pažeidimus ir sankcijas „už ECB reglamentų arba sprendimų pažeidimą“¹³ (toliau kartu – administracinės sankcijos). Administracinių piniginių sankcijų skyrimo pagal BPM reglamento 18 straipsnio 1 dalį už tiesiogiai taikomų ES teisės aktų pažeidimus principai ir procedūros yra nustatytos BPM reglamente ir išsamiau išdėstytos BPM pagrindų reglamente. Pagal BPM reglamento 18 straipsnio 7 dalį, ECB už jo reglamentų arba sprendimų pažeidimą gali skirti sankcijas Reglamente (EB) Nr. 2532/98¹⁴ nustatyta tvarka. Todėl labai svarbu nustatyti nuoseklią tvarką, kuria ECB vadovautųsi skirdamas administracines sankcijas, vykdydamas BPM reglamentu jam pavestus priežiūros uždavinius.

Be to, kai kurios Reglamento (EB) Nr. 2532/98 nuostatos skiriasi nuo BPM reglamento nuostatų. Tai, visų pirma, nuostatos dėl Reglamento (EB) Nr. 2532/98 nustatytų viršutinių baudų ir delspinigių ribų, procedūrinių taisyklių ir senaties laikotarpių. Šie klausimai bus sprendžiami pasiūlytais Reglamento (EB) Nr. 2532/98 pakeitimais.

¹⁰ http://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/lt_rec_ecb_2014_19.pdf

¹¹ OL L 318, 1998 11 27, p. 4.

¹² BPM reglamento 18 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad ECB gali taikyti administracines pinigines sankcijas „[j]ei kredito įstaigos, finansų kontroliuojančiosios bendrovės ar mišrią veiklą vykdančios finansų kontroliuojančiosios bendrovės sąmoningai arba per aplaidumą pažeidžia atitinkamuose tiesiogiai taikomuose Sąjungos teisės aktuose nustatytą reikalavimą ir kai už šį pažeidimą pagal atitinkamą Sąjungos teisę yra numatytas kompetentingų institucijų vykdomas administracinių piniginių sankcijų skyrimas“.

¹³ BPM reglamento 18 straipsnio 7 dalis.

¹⁴ Be to, BPM reglamento 18 straipsnio 4 dalyje reikalaujama, kad ECB taikytų 18 straipsnį laikydamasis BPM reglamento 4 straipsnio 3 dalies pirmoje pastraipoje nurodytų aktų, atitinkamais atvejais įskaitant Reglamente (EB) Nr. 2532/98 nustatytas procedūras.

4.4 ECB REGLAMENTO DĖL PRIEŽIŪROS MOKESČIŲ PROJEKTAS

ECB reglamento dėl priežiūros mokesčių projektas plačiau aprašytas 6.2 skirsnyje.

5 PRIEŽIŪROS MODELIS

5.1 PRIEŽIŪROS VADOVO PARENGIMAS

Priežiūros vadovas – tai BPM darbuotojams skirtas vidaus dokumentas, kuriame aprašyti svarbių ir mažiau svarbių įstaigų priežiūros procesai, procedūros ir metodika, atsižvelgiant į visuotinai pripažintus BPM veikimo principus. Jame aprašomos ir bendradarbiavimo BPM viduje ir su išorės institucijomis procedūros.

Pirmasis vadovo projektas Priežiūros valdybai pateiktas per 2014 m. sausio 30 d. vykusį pirmąjį jos posėdį. Tačiau šis vadovas yra kintantis dokumentas – jis nuolat atnaujinamas, nes metodika nuolat tobulinama ir tikslinama; atsižvelgiant į NKI pastabas tobulinamos ir procedūros. Todėl jis ir toliau bus reguliariai atnaujinamas – ir iki, ir po 2014 m. lapkričio 4 d., kai ECB pradės vykdyti visus jam pavestus priežiūros uždavinius.

Kadangi BPM priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procese (PTVP)¹⁵ taikomos rizikos vertinimo ir kapitalo bei likvidumo kiekybinio vertinimo metodikos sėkmė labai priklauso nuo to, ar pateikti priežiūriniai duomenys yra pakankami ir kokybiški, siekiama didinti tokių duomenų, taip pat ir analizei naudojamos priežiūrinės informacijos, aprėptį ir gerinti kokybę.

Su NKI pagal „maksimalių pastangų“ principą buvo atliktos trys bandomosios duomenų rinkimo procedūros. Jas vykdant daugiausia dėmesio skirta pagrindiniams rodikliams ir išskirtinių ar trūkstamų rodiklių patikslinimams ir pataisymams. Vykdamas šį darbą iškilo svarbių klausimų dėl duomenų palyginamumo ir kokybės, susijusių, pavyzdžiui, su nacionalinių apskaitos sistemų skirtumais, dėl kurių sudėtinga vertinti duomenis, likvidumo koeficientus ir palūkanų normų rizikos rodiklius. Tačiau kartu buvo labai patobulinta metodika, kad būtų galima įvertinti, kaip konkretūs veiklos modeliai ar specifinės situacijos gali veikti rodiklių vertes.

Be to, buvo stengiamasi išplėsti rinkos duomenų šaltinių ratą, kad, pasinaudojant trečiųjų asmenų turimomis priemonėmis, priežiūrinė analizė būtų nuodugnesnė ir išsamesnė. Šie šaltiniai – tai išorės subjektų teikiami duomenys ir ECB / Eurosistemoje turimi sprendiniai. Duomenų ir informacijos šaltinių ratą plėsti naudinga, nes tai, be kita ko, suteikia galimybę i)

¹⁵ PTVP – tai procesas, kurio tikslas – padėti atlikti priežiūrinius tikrinimus ir priežiūrimam subjektui nustatyti galimus papildomus reikalavimus, susijusius su specialiomis papildomomis nuosavomis lėšomis, informacijos atskleidimu ar likvidumu, ar kitas priemones.

papildyti priežiūrinių ataskaitų duomenis, ii) išnaudoti galimą sinergiją su kitais duomenų šaltiniais ir iii) atlikti kryžminius priežiūrinių duomenų patikrinimus.

Toliau buvo tobulinama PTVP kapitalo ir likvidumo kiekybinio vertinimo koncepcija. Pagal BPM metodiką apskaičiuojamas kapitalo poreikis dėl rizikos, kuriai taikomi minimalūs priežiūros institucijų nustatyti reikalavimai (1 ramsčio rizika), ir dėl kitų rizikos tipų, kuriems minimalūs reikalavimai dar netaikomi (2 ramsčio rizika). Rizika pagal BPM PTVP metodiką apskaičiuojama pasinaudojant BPM rizikos vertinimo sistemos (RVS) informacija ir įstaigų vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo proceso duomenimis.

Naudojant iš NKI gautus duomenis buvo testuojama pirminė kiekybinio vertinimo metodika. Testavimas susidėjo iš konkrečių metodinių koncepcijų poveikio analizės ir konkrečios kiekybiniam rizikos vertinimui sukurtos metodikos derinimo ir testavimo. Be to, testavimas buvo susietas su skaičiavimams reikalingų priemonių kūrimu ir vidaus ataskaitų šablonų ir pan. rengimu bei su sprendimų priėmimu. Visa ši veikla – tai platesnio BPM IT kuriamojo darbo dalis.

BPM priežiūros vadove bus priedas, kuriame bus išsamiai išdėstyta patikrinimų vietoje metodika, skirta padėti patikrinimus vietoje atliekantiems specialistams įvairiais su vertinimu susijusiais klausimais ir nustatanti patikrinimų vietoje tikslus, metodus ir rezultatus. Galutinis tikslas – suvienodinti procedūras ir nustatyti aiškią priežiūros priemonių tvarką ir taip užtikrinti vertinimų ir priežiūros priemonių, kurių nuspręsta imtis atlikus patikrinimus, nuoseklumą. Šiame metodiniame priede aprašomi klausimai, kuriuos būtų galima skirstyti į šias kategorijas (laikantis rizikos vertinimo metodikos):

- kredito rizika,
- rinkos rizika,
- operacinė rizika (įskaitant IT ir užsakomąsias paslaugas),
- įmonės valdymas ir vidaus kontrolės sistema (įskaitant vidaus valdymo, rizikos kontrolės, atlyginimų, vidaus audito ir atitikties funkcijas),
- likvidumo rizika ir kapitalo klausimai (kapitalo poreikio skaičiavimo vertinimo procesas ir vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo proceso peržiūra).

Prireikus, inspektoriai, vadovaudamiesi savo profesine nuožiūra, gali šias kategorijas skirstyti į smulkesnes pakategores.

BPM patikrinimų vietoje metodika yra kintantis dokumentas – laikui einant ji bus atnaujinama ir tobulinama. ECB ketina, konsultuodamasis su NKI, reguliariai ją peržiūrėti ir atnaujinti, kad

garantuotų jos atitiktį pagrindiniams – rizikos vertinimo ir proporcingumo – principams ir užtikrintų, kad joje būtų reglamentuoti aktualūs nauji klausimai.

5.2 PRIEŽIŪROS PRAKTIKOS VIEŠO VADOVO RENGIMAS

Šiuo metu rengiamas dokumentas „Bendro priežiūros mechanizmo priežiūros praktikos ir metodikos vadovas“, kurio pagrindinis tikslas – išsamiai aprašyti BPM ypatumus, uždavinius ir procesus. Šiame priežiūrimiems subjektams skirtame vadove bus aprašyti priežiūrinio vertinimo principai, siekiant padėti jiems geriau suprasti, kaip veikia BPM ir ko laukti iš priežiūros. Be to, jis rengiamas siekiant vykdyti Bendram priežiūros mechanizmui taikomus viešumo reikalavimus, kurie nustatyti, visų pirma:

- Europos Parlamento ir ECB tarpinstituciniame susitarime, kuriame numatyta, kad ECB savo interneto svetainėje paskelbs savo priežiūros praktikos vadovą;
- EBI tvarkoje dėl informacijos atskleidimo priežiūros tikslais, kurioje, vadovaujantis Kapitalo poreikio direktyvos 143 straipsnio 1 dalies c punkto nuostatomis, reikalaujama paskelbti PTVP taikomus „bendruosius kriterijus ir metodiką“.

Vadove bus aprašytos šios pagrindinės sritys:

- BPM kaip pirmoji Europos bankų sąjungos kūrimo pakopa;
- svarbiausi BPM uždaviniai, jo geografinė, institucinė ir funkcinė aprėptis ir pagrindiniai veikimo principai;
- svarbių ir mažiau svarbių įstaigų sąvokos ir atitinkami kriterijai;
- svarbiausi BPM veikimą reglamentuojantys teisės aktai ir jų tarpusavio sąveika;
- praktinis BPM veikimas;
- pagrindinės ECB struktūros ir organai;
- ECB ir dalyvaujančių valstybių narių NKI bendradarbiavimas;
- svarbių ir mažiau svarbių įstaigų priežiūros metodai ir kaip, taikant šiuos du metodus, paskirstomos ECB ir NKI funkcijos;
- ECB organizacinė struktūra;
- BPM ir kitų institucijų bendradarbiavimas;

- glaudaus bendradarbiavimo koncepcija, pagal kurią valstybės narės, kurių valiuta nėra euro, turi galimybę prisijungti prie BPM;
- pagrindiniai priežiūros uždaviniai įvairiose priežiūros srityse, jų tikslai, dažnumas ir siekiami rezultatai (skirstant pagal svarbias ir mažiau svarbias įstaigas);
- priežiūros nuoseklumo didinimo ir užtikrinimo visame BPM procedūros;
- pagrindinės procedūrinės taisyklės, pavyzdžiui, dėl įėjimo taškų ir kalbų vartojimo;
- bendros BPM rizikos vertinimo ir kapitalo bei likvidumo reikalavimų kiekybinio vertinimo metodikos pagrindinės savybės.

Šį vadovą ketinama paskelbti gerokai prieš BPM veiklos pradžią.

6 PASIRENGIMAS KITOSE AKTUALIOSE DARBO SRITYSE

6.1 PRIEŽIŪRINIŲ DUOMENŲ TEIKIMO SISTEMA

Balandžio mėn. Priežiūros valdyba patvirtino BPM priežiūrinės atskaitomybės vadovą, kuris yra kintantis vidinis dokumentas ir kuriame nustatyta priežiūrinės atskaitomybės metodika ir aprašyti BPM teiktini duomenys ir atskaitomybės sistema. Kadangi priežiūrinės atskaitomybės tvarka buvo rengiama visų pirma atsižvelgiant į tai, kokių duomenų reikės centralizuotai rizikos vertinimo sistemai (RVS), į atskaitomybės sistemą įtraukti rodikliai skirstomi į kategorijas pagal skirtingas banko rizikos pozicijas.

Priežiūros valdyba sutarė kovo pradžioje pradėti trečią bandomąją duomenų rinkimo procedūrą (BPM bandomoji procedūra, *SPE-3*), siekdama testuoti ir tobulinti parengiamąjį darbą, visų pirma RVS klausimu. Pagrindinis *SPE-3* tikslas – toliau tobulinti rizikos vertinimo sistemos metodiką. Su NKI buvo glaudžiai derinama, kokius duomenis reikėtų teikti. Ilginant šiuo metu palyginti trumpas laiko eilutes būtina surinkti naujausius – 2013 m. gruodžio pabaigos – duomenis. Svarbu tai, kad ši procedūra padės ir naujosios JRG dirbti pereinamuoju laikotarpiu, nes jos galės šias duomenų eilutes panaudoti savo parengiamuosiuose darbuose. Ši procedūra padės bankams, NKI ir ECB pasirengti ateityje reguliariai rinkti duomenis. Dedamos visos pastangos, kad prašymai dėl duomenų rinkimo būtų efektyviai koordinuojami ir būtų išvengta dubliavimo ir pakartotinio duomenų, kurie jau buvo pateikti kitiems tikslams, teikimo.

Kitas itin svarbus šiuo metu vykdomas darbas – parengti mažiau svarbių įstaigų teiktinų duomenų struktūrą. Labai svarbu užtikrinti pusiausvyrą – reikalauti prasmingų duomenų ir neužkrauti per didelės naštos bankams, ypač mažiesiems.

Pradėtas Bankų priežiūros duomenų sistemos (*SUBA*), kuri reikalinga priežiūriniams duomenims ir metaduomenims priimti ECB, įgyvendinimo etapas. Šioje sistemoje duomenys saugomi, tvarkomi, tvirtinami, platinami, tikrinamas jų nuoseklumas ir užtikrinamas jų konfidencialumas. Ji bus suderinta su EBI techniniais įgyvendinimo standartais dėl priežiūrinės atskaitomybės (kuriuos EBI paskelbė 2013 m. liepos mėn.), o pamažu joje bus pradėdama tvarkyti ir kitus reguliarius priežiūrinius duomenis, kurių EBI dar nesuderino. Be to, sistemoje bus galima laikyti ir atskirų bankų, ir konsoliduotus (grupių) duomenis.

Pirmasis etapas turėtų būti užbaigtas 2014 m. liepos mėn. Ši duomenų sistema bus sujungta su Finansų įstaigų ir kontroliuojamųjų įmonių duomenų bazės registru (*RIAD*), kuriame numatoma kaupti institucinę informaciją ir pagrindinius veiklos duomenis apie bankus ir bankų grupių sudėtį (t. y. lyginamuosius duomenis). *RIAD* sistemą bus galima tiesiogiai naudoti ir tokiems uždaviniams, kaip svarbių bankų grupių, kurias tiesiogiai prižiūrės ECB, nustatymas.

6.2 PRIEŽIŪROS MOKESČIŲ SISTEMA

Pagal BPM reglamentą dalyvaujančiose valstybėse narėse įsteigtoms kredito įstaigoms ir nedalyvaujančiose valstybėse narėse įsteigtų kredito įstaigų filialams, kurie įsteigti dalyvaujančiose valstybėse narėse, ECB taikys metinius priežiūros mokesčius. BPM mokesčių skaičiavimo metodika bus nustatyta ECB reglamente, kuriame bus išdėstytos su BPM susijusius mokesčius reglamentuojančios taisyklės ir procedūros, siekiant užtikrinti sąnaudų veiksmingumą ir proporcingumą vadovaujantis skaidrumo standartais.

Per laikotarpį nuo ankstesnės BPM ketvirčio ataskaitos paskelbimo ECB parengė reglamento dėl priežiūros mokesčių projektą, kuriame išdėstomi šie pagrindiniai aspektai:

- bendros metinio priežiūros mokesčio sumos nustatymo kriterijai,
- prižiūrimiems subjektams taikytino metinio priežiūros mokesčio apskaičiavimo tvarka,
- metinio priežiūros mokesčio surinkimo procedūra.

Šiuo metu ECB reglamento dėl priežiūros mokesčių projektas derinamas su NKI. Po to bus parengtas pasiūlymas dėl ECB priežiūros mokesčių skaičiavimo metodikos ir tada ECB reglamento dėl priežiūros mokesčių projektas bus pateiktas atviroms viešoms konsultacijoms. Viešas konsultacijas ketinama pradėti iki 2014 m. gegužės pabaigos.

6.3 IT INFRASTRUKTŪRA

Kurti naujus veiklos procesus ir operacijas BPM padeda bendradarbiavimas šiose IT srityse:

- **Bendros IT tarnybos:** naujos darbo vietos BPM darbuotojams įrengtos laikinose patalpose. Iki 2014 m. rudens pabaigos turėtų būti įrengta iš viso 1 100 naujų darbo vietų. NKI prie BPM taikomųjų programų prisijungs per šiuo metu nacionalinių centrinių bankų naudojamą Eurosistemos ir ECBS infrastruktūros tinklą *CoreNet* (išskyrus keletą NKI, kurioms gali reikėti kitokio sprendimo). Šiuo metu svarstoma galimybė keistis pasirašytais ir koduotais pranešimais su ECBS nepriklausančiomis NKI.
- **Bendradarbiavimas, darbų srautas ir informacijos valdymas:** šiuo metu įgyvendinamas kontaktinių duomenų ir užklausų tvarkymo IT projektas (*e-Contact*); tikimasi, kad pirmosios jo funkcijos pradės veikti jau 2014 m. gegužės pabaigoje. Tuo pačiu metu toliau gerinama NKI, kurios nėra savo šalies NCB dalis, prieiga prie ECB dokumentų ir įrašų tvarkymo sistemos (DARWIN).
- **Išteklių planavimas:** šiuo metu tikslinami veiklos sričių atstovų nustatyti pirminiai veiklos reikalavimai ir galimi BPM biudžeto sprendimai, organizacinė struktūra ir su duomenų teikimu susiję pokyčiai; per kelis ateinančius mėnesius tikimasi sulaukti daugiau patikslinimų. Kalbant apie sąnaudų skaičiavimą, sąskaitų teikimą, įmokų surinkimą ir suderinimą, ECB nusprendė, kad gali būti naudojami SAP moduliai „Viešojo sektoriaus įmokos ir išmokos“ ir „Mokesčių ir pajamų valdymas“. Šiuo metu, nuolat tariantis su veiklos sričių atstovais, kuriamas pirmasis modulis.
- **Duomenų rinkimas, duomenų kokybės valdymas ir analizė:** baigtas SUBA duomenų sistemos projekto parengiamasis etapas. Pagrindinis šio projekto tikslas – sudaryti sąlygas ECB priimti konkrečius priežiūrinius duomenis XBRL formatu iš visų BPM šalių pagal EBI techninius įgyvendinimo standartus. Projekto įgyvendinimo etapas prasidės, kai bus parengtas ir įvyks IT paslaugų teikėjo atrankos konkursas, pasirinkta reikalinga programinė įranga, sukurtas ir išbandytas SUBA prototipas, kad būtų galima pradėti rinkti ir tvirtinti priežiūrinius duomenis.
- **Informacijos valdymo sistema (IVS):** IVS sistema sudarys prielaidas užtikrinti, kad bankų priežiūros procesai būtų suderinti ir nuoseklūs. Ji bus itin svarbi BPM veiklos pradžioje, nes padės užtikrinti, kad visos JPG taikytų vienodą metodiką ir standartus. Ji bus ir labai aiškus ženklas visoms dalyvaujančioms NKI, kad BPM veikia visu pajėgumu. Be to, jei sistema bus stabili, veiksminga ir paprasta naudoti, BPM sulauks didesnio palaikymo daugeliu lygmenų. IVS pagrindu nuspręsta panaudoti kurioje nors NKI jau pasiteisinusią IT sistemą ir pritaikyti ją BPM poreikiams.

7 IŠSAMUS VERTINIMAS

Nuo pirmosios ketvirčio ataskaitos pateikimo išsamaus vertinimo srityje buvo padaryta didžiulė pažanga. Šiuo vertinimu siekiama trijų pagrindinių tikslų:

- užtikrinti skaidrumą gerinant turimos informacijos apie bankų padėtį kokybę,
- prireikus, nustatyti ir pritaikyti būtinas taisomąsias priemones,
- stiprinti pasitikėjimą patikinant visas suinteresuotąsias šalis, kad bankai iš esmės yra saugūs ir patikimi.

Pagrindinės metodinės išsamaus vertinimo sudedamosios dalys – turto kokybės peržiūra (TKP) ir testavimas nepalankiausiomis sąlygomis.

Visas procesas oficialiai prasidėjo po to, kai 2014 m. vasario 4 d. ECB priėmė sprendimą ECB/2014/3, kuriame nurodė, kokios kredito įstaigos bus išsamiai vertinamos. Šį sprendimą Priežiūros valdybos teikimu priėmė Valdančioji taryba.

Išsamų vertinimą numatoma užbaigti iki BPM veikimo pradžios 2014 m. lapkričio mėn. Tam tikslui per pastaruosius kelis mėnesius buvo atlikta keletas svarbių darbų ir inicijuota keletas svarbių procesų. Jie aprašyti toliau.

7.1 PORTFELIŲ ATRANKA TURTO KOKYBĖS PERŽIŪRAI

Baigtas pirmas TKP etapas – portfelių, kurie bus tikrinami, atranka. Ji buvo grindžiama rizikos vertinimu ir vykdoma ECB glaudžiai bendradarbiaujant su NKI, kurios per dvišalius posėdžius teikė siūlymus ECB Centrinei projektų valdymo tarnybai (CPVT) peržiūrėti ir tik po to buvo pasiektas galutinis susitarimas dėl atrinktų portfelių. Peržiūrai atrinktų bankinės knygos portfelių bendras pagal riziką įvertintas turtas sudaro apie 3,7 trln. eurų arba 58 % bendro vertinamų bankų pagal kredito riziką įvertinto turto.

Be to, 29 bankams, turintiems dideles prekybos knygos pozicijas, bus taikoma speciali prekybos knygos turto kokybės peržiūra. Ši vertinimo dalis susideda iš pagrindinių prekybos knygos procesų kokybinės peržiūros ir išvestinių priemonių svarbiausių kainodaros modelių kiekybinės peržiūros. Pirmoji peržiūra – tai pagrindinių procesų, kuriuos bankai taiko visų prekybos knygos pozicijų tikrajai vertei apskaičiuoti ir stebėti, veiksmingumo ir tinkamumo vertinimas. Antroji peržiūra sutelkta į svarbiausių kainodaros modelių, taikomų 3 lygio išvestinių priemonių vertei nustatyti, tinkamumą. Aktualių kainodaros modelių atranka baigta.

7.2 PROJEKTO IŠTEKLIŲ MOBILIZAVIMAS IR TARPVALSTYBINIS BENDRADARBIAVIMAS

Projekto struktūros ir atitinkami išteklių nacionaliniu lygmeniu buvo mobilizuoti laiku, kad būtų galima pradėti turto kokybės peržiūros vykdymo etapą. NKI baigė vykdyti TKP padėsiančių atlikti trečiųjų asmenų (išorės konsultantų ir audito firmų) paslaugų pirkimo procedūras. Peržiūros vykdymą nacionaliniu lygmeniu koordinuoja nacionalinės projektų valdymo tarnybos, kurias prižiūri nacionaliniai iniciatyviniai komitetai. Kaip aprašyta pirmojoje ketvirčio ataskaitoje, abi minėtos nacionalinės struktūros yra atskaitingos atitinkamoms centrinėms – ECB – struktūroms, t. y. ECB CPVT ir Išsamaus vertinimo iniciatyviniam komitetui. Patikrinimų grupės, sudarytos iš NKI darbuotojų ir auditorių, vykdo darbą vietoje, t. y. bankuose. Valstybėse narėse jau pradėjo dirbti iš ECB ekspertų sudarytos kiekvienai šaliai skirtos grupės, kurioms pavesta nacionaliniu ir centriniu lygmenimis teikti techninę pagalbą ir prisidėti prie kokybės užtikrinimo.

Baigta kurti siunčiančiosios ir priimančiosios institucijų bendradarbiavimo vykdant išsamų vertinimą tvarka; sudaryti atitinkami dvišaliai priežiūros institucijų susitarimai. Turto kokybės peržiūrai tai labai svarbu, nes didelė dalis vertinamų įstaigų veiklą vykdo tarptautiniu mastu ir turi užsienio portfelių, kurie bus vertinami. Šie susitarimai numato ne tik įvairių BPM valstybių narių NKI tarpusavio bendradarbiavimą, bet ir BPM dalyvaujančių NKI bendradarbiavimą su BPM nedalyvaujančių šalių – ES valstybių narių ir ES nepriklausančių valstybių – priežiūros institucijomis. ECB buvo surengtas ciklas praktinių seminarų su atitinkamomis BPM nedalyvaujančiomis institucijomis, kurių tikslas – aptarti ir suderinti bendradarbiavimo sąlygas, į bendradarbiavimą įtraukiant ir EBI, Europos Komisiją bei Europos vertybinių popierių ir rinkų instituciją (ESMA).

7.3 II ETAPO VADOVO PASKELBIMAS

2014 m. kovo 11 d. ECB interneto svetainėje paskelbtas vadovas, kuriame išdėstyta TKP vykdymo etapo (II etapo) metodika. Vadove aprašyta dešimt II etapo darbų ir šios procedūros:

- duomenų tvirtinimas ir modelio įvesties duomenų patikrinimas;
- didelių pozicijų ir užtikrinimo priemonių vertinimas, atidėjinių poreikių nustatymas;
- sektoriaus kontrolinių dydžių naudojimas rinkos vertei nustatyti;
- kokybės užtikrinimas ir pažangos stebėjimas siekiant, kad tikslai būtų pasiekti laiku.

Šis vadovas – tai visiems peržiūroje dalyvaujantiems subjektams skirtas vienas bendras šaltinis, kuriame jie ras konkrečias gaires, kaip atlikti visus reikalingus veiksmus. Prieš jį paskelbiant, jį techniniu požiūriu intensyviai nagrinėjo ir tobulino NKI ir atitinkamos audito firmos.

7.4 TKP VYKDYMAS, KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS IR DUOMENŲ KONFIDENCIALUMAS

Bankų patikrinimų grupės vasario mėn. pradėjo darbą vietoje ir iki kovo pabaigos baigė pirmą darbų etapą (procesų, politikos ir apskaitos peržiūrą). Šiuo metu vyksta duomenų tikrumo tvirtinimo ir kredito bylų peržiūros etapas, o balandžio viduryje pradėta kolektyvinė atidėjinių analizė. ECB pripažįsta, kad bankams būtų užkrauta didžiulė našta, jei iš jų būtų reikalaujama per palyginti trumpą laiką pateikti daugybę smulkių duomenų. Todėl ECB CPVT parengė reikalingų duomenų šablonus, kad kuo labiau palengvintų šią naštą, o bendra peržiūros kokybė nenukentėtų. ECB jau surengė keletą tiesioginių diskusijų su vertinamų bankų vyresniaisiais atstovais ir ketina tokį dialogą tęsti iki peržiūros pabaigos.

Norint užtikrinti išsamaus vertinimo rezultatų patikimumą ir palyginamumą ir sudaryti vienodas sąlygas visoms įstaigoms ir valstybėms, itin svarbu užtikrinti kokybę. Todėl buvo nustatyta tokia trijų lygių kokybės užtikrinimo sistema:

- bankų patikrinimų grupės atsakingos už duomenų, kuriuos jos teikia NKI, kokybės patvirtinimą;
- NKI techninės pagalbos ir kokybės užtikrinimo grupės ir atskiroms šalims skirtos ECB grupės toliau tikrina ir tvirtina atitinkamų šalių bankų duomenis;
- ECB CPVT peržiūri centrui pateikiamų nacionalinių institucijų duomenų kokybę ir atlieka skirtingų valstybių lyginamuosius patikrinimus ir analizes.

Dar vienas ypatingos svarbos aspektas – užtikrinti visų peržiūrai teikiamų duomenų konfidencialumą siekiant apsaugoti dalyvaujančių įstaigų teises, išlaikyti tvarkingą komunikacijos procesą ir išvengti informacijos nutekėjimo. Visos išsamiaame vertinime dalyvaujančios šalys yra pasirašiusios konfidencialumo susitarimus, o ECB ėmėsi visų priemonių, kad užtikrintų saugų duomenų perdavimą ir laikymą ir kad jais negalėtų pasinaudoti pašaliniai asmenys.

7.5 TESTAVIMAS NEPALANKIAUSIOMIS SĄLYGOMIS

2014 m. vasario 3 d. paskelbtame pranešime spaudai ECB patvirtino, kad atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis bus taikomi 2014 m. sausio 31 d. EBI viešai paskelbti pagrindiniai

parametrai. Atliekant testavimą pagal bazinį scenarijų bendram 1 lygio nuosavam kapitalui (CET1) bus taikoma 8 % kapitalo ribinė vertė, o pagal nepalankų scenarijų – 5,5 %. BPM valstybių testavimas nepalankiausiomis sąlygomis, kuris yra viena iš dviejų pagrindinių išsamaus vertinimo sudedamųjų dalių, apims ir TKP rezultatus.

Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis laiko diapazonas – treji metai (2013 m. gruodžio mėn.– 2016 m. gruodžio mėn.). Testavimo nepalankiausiomis sąlygomis bazinį scenarijų parengė Europos Komisija. Nepalankų scenarijų, kaip ir anksčiau, parengė Europos sisteminės rizikos valdyba (ESRV), glaudžiai bendradarbiaudama su ECB ir EBI. Šių scenarijų detalės paskelbtos 2014 m. balandžio 29 d.

7.6 LEIDŽIAMOS PRIEMONĖS KAPITALO TRŪKUMUI PADENGTI

2014 m. balandžio 29 d. paskelbtame pranešime spaudai ECB paaiškino, kokių kapitalo priemonių ir per kiek laiko bankai privalės imtis, jei, atlikus išsamų vertinimą, būtų nustatyta, kad jų kapitalo pakankamumo rodikliai nesiekia nustatytų ribinių verčių.

Nustačius kapitalo trūkumą, bankai privalės pateikti taisomųjų priemonių planus. Kapitalo trūkumas, nustatytas atlikus turto kokybės peržiūrą arba testavimą nepalankiausiomis sąlygomis pagal bazinį scenarijų, turi būti padengtas per šešis mėnesius, o nustatytas atlikus testavimą nepalankiausiomis sąlygomis pagal nepalankų scenarijų – per devynis mėnesius. Šis šešių arba devynių mėnesių laikas pradedamas skaičiuoti nuo išsamaus vertinimo rezultatų paskelbimo 2014 m. spalio mėn.

Kalbant apie taikytinas kapitalo priemones, bet koks TKP ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis pagal bazinį scenarijų metu nustatytas trūkumas gali būti dengiamas tik bendru 1 lygio nuosavu kapitalu (CET1), apibrėžtu Kapitalo poreikio reglamento 50 straipsnyje. Kapitalo trūkumas, nustatytas atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis pagal nepalankų scenarijų, gali būti dengiamas CET1 priemonėmis ir (arba) konvertuojamomis arba nurašomomis priemonėmis, atitinkančiomis Kapitalo poreikio reglamento 52 straipsnio reikalavimus (t. y. papildomomis 1 lygio priemonėmis). Papildomas 1 lygio priemonės galima naudoti neviršijant 1 % visos pagal riziką įvertinto turto sumos, laikantis šių normatyvų¹⁶:

- priemonės, naudojamas, kai kapitalo pakankamumo rodiklis mažesnis už 5,5 % CET1: 0 % visos pagal riziką įvertinto turto sumos;
- priemonės, naudojamas, kai kapitalo pakankamumo rodiklis lygus arba didesnis už 5,5 %, bet mažesnis už 6 % CET1: iki 0,25 % visos pagal riziką įvertinto turto sumos;

¹⁶ Pavyzdys, kaip taikyti šiuos normatyvus, pateiktas 2014 m. balandžio 29 d. kartu su pirmiau minėtu pranešimu spaudai paskelbtame komentare dėl išsamaus vertinimo.

- priemonės, naudojamos, kai kapitalo pakankamumo rodiklis lygus arba didesnis už 5,5 %, bet mažesnis už 7% CET1: iki 0,5% visos pagal riziką įvertinto turto sumos;
- priemonės, naudojamos, kai kapitalo pakankamumo rodiklis lygus arba didesnis už 7 % CET1: iki 1% visos pagal riziką įvertinto turto sumos.

8 ATSKAITOMYBĖ

BPM reglamente ir Europos Parlamento ir ECB tarpinstituciniame susitarime nustatytos aiškos Priežiūros valdybos pirmininko ir pirmininko pavaduotojo skyrimo procedūros. ECB valdančiosios tarybos teikimu ES Taryba 2014 m. vasario 11 d. Priežiūros valdybos pirmininko pavaduotoja paskyrė ECB vykdomosios valdybos narę Sabine Lautenschläger, kuri 2014 m. vasario 3 d. dalyvavo Europos Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto klausyme ir kurios kandidatūrą Europos Parlamentas patvirtino 2014 m. vasario 5 d.

BPM reglamente numatyti įvairūs atskaitomybės Europos Parlamentui ir ES Tarybai būdai. Pagrindinis atsiskaitymo būdas – tai reguliarūs Priežiūros valdybos pirmininko klausymai ir *ad hoc* keitimaisi nuomonėmis Europos Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komitete (ECON) ir Euro grupėje.

Priežiūros valdybos pirmininkė Danièle Nouy pirmąją BPM ketvirčio ataskaitą Europos Parlamentui pristatė per 2014 m. vasario 4 d. vykusį specialiai tam tikslui skirtą *ad hoc* keitimąsi nuomonėmis ir per 2014 m. vasario 18 d. vykusį ECOFIN tarybos posėdį. 2014 m. kovo 18 d. Europos Parlamento Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas surengė pirmąjį eilinį klausymą su D. Nouy, kuriame buvo aptarta jos pateikta pasirengimo įgyvendinti BPM ir išsamaus vertinimo pažangos ataskaita. Be to, ECB paskelbė Pirmininkės rašytinius atsakymus į EP narių klausimus, gautus prieš pat minėtą klausymą.

D. Nouy ataskaitą apie BPM kūrimo ir išsamaus vertinimo pažangą pateikė ir 2014 m. kovo 25 d. vykusiam Ekonomikos ir finansų komiteto Finansinio stabilumo grupės posėdyje bei 2014 m. balandžio 2 d. vykusiam neoficialiam ECOFIN tarybos posėdyje. Nuo 2014 m. lapkričio 4 d., kai ECB bus perėmus visus jam pavestus priežiūros uždavinius, už BPM bus atsiskaitoma ir Euro grupei, dalyvaujant ir euro zonai nepriklausančių, bet BPM dalyvaujančių valstybių narių atstovams.

Kaip numatyta Tarpinstituciniame susitarime (V skyriuje), 2014 m. vasario 4 d., dar prieš pradedant viešas konsultacijas vasario 7 d., Europos Parlamentui buvo pateiktas Pagrindų reglamento projektas.

Pagal Tarpinstitucinį susitarimą kompetentingam Europos Parlamento komitetui pateikiama kiekvieno Priežiūros valdybos posėdžio stenograma. Kadangi paprastai tokios stenogramos parengiamos ir patvirtinamos per mėnesį nuo posėdžio, per šioje ataskaitoje apžvelgiamą laikotarpį ECB perdavė nuo 2014 m. sausio mėn. iki kovo vidurio vykusių Priežiūros valdybos posėdžių stenogramas. Šiuos dokumentus ECB žymi slaptumo žyma „ECB-Confidential“. Šiuo klausimu reikėtų priminti, kad pagal Tarpinstitucinį susitarimą (I skyrių) Europos Parlamentas „taiko apsaugos priemones, atitinkančias ECB informacijos arba ECB dokumentų slaptumo lygį“ ir „prašo ECB sutikimo kitiems asmenims arba institucijoms, [kurie (kurios) nėra šias stenogramas gaunantys Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto nariai], atskleisti informaciją“.

9 TOLESNI VEIKSMAI IR IŠŠŪKIAI

Iki trečiosios ketvirčio ataskaitos paskelbimo 2014 m. rugpjūčio pradžioje ECB ketina atlikti šiuos darbus:

- baigti rengti pasiūlymą dėl ECB priežiūros mokesčių metodikos ir ECB reglamento dėl priežiūros mokesčių projektą, kurie bus teikiami viešoms konsultacijoms. Prieš pradėdant viešas konsultacijas, reglamento projektas pirmiausia bus pateiktas kompetentingam Europos Parlamento komitetui, kaip nustatyta Tarpinstituciniame susitarime;
- atrinkti pirmąją priežiūros specialistų grupę (apie 280 asmenų) ir paskirti JPG koordinatorius;
- parengti ir patvirtinti ECB vidaus taisykles dėl funkcijų atskyrimo ir keitimosi informacija.

Toliau lentelėje pateikiamas šių svarbių darbų sąrašas, į kurį įtraukti ir pereinamojo laikotarpio, t. y. iki 2014 m. lapkričio 4 d., kai ECB pradės vykdyti priežiūros funkcijas, paskutinio ketvirčio darbai.

Svarbūs etapai	
Darbai	Terminai
Viešų konsultacijų dėl ECB reglamento dėl priežiūros mokesčių projekto pradžia	2014 m. gegužės pab.
JPG koordinatorių paskyrimas	2014 m. gegužės–birželio mėn.
Pirmosios priežiūros specialistų grupės (apie 280 asmenų) atranka	2014 m. vasaros pradžia
Priežiūrinių duomenų pateikimo testavimo etapas	2014 m. vasara
ECB vidaus taisyklės dėl funkcijų atskyrimo ir keitimosi informacija	2014 m. vasara
<i>Trečioji ketvirčio ataskaita Europos Parlamentui, ES Tarybai ir Europos Komisijai</i>	2014 m. rugpjūčio mėn.
Svarbių bankų sąrašo paskelbimas	iki 2014 m. rugsėjo 4 d.
Antrosios priežiūros specialistų grupės (apie 300 asmenų) atranka	2014 m. vasaros pab.
ECB sprendimas dėl Administracinės peržiūros valdybos narių atrankos	(ne vėliau kaip) 2014 m. rugsėjo mėn.
ECB etikos kodekso peržiūra (įskaitant bankų priežiūroje dalyvaujančių ECB darbuotojų ir vadovų etikos kodeksą)	2014 m. rugsėjo mėn.
Išsamaus vertinimo rezultatai	2014 m. spalio mėn.
ECB reglamentas dėl priežiūros mokesčių	2014 m. spalio mėn.
ECB priežiūros praktikos vadovo paskelbimas	iki 2014 m. spalio pab.
<i>Ketvirtoji ketvirčio ataskaita Europos Parlamentui, ES Tarybai ir Europos Komisijai</i>	2014 m. lapkričio mėn.
Priežiūros veiklos pradžia	2014 m. lapkričio 4 d.